

razširitvi postavne dedne pravice preživečega zakonca i ustanovitvi nujnega deleža za zakonce. Dalo bi se pač njegovim tozadevnim predlogom oporekati, da ustvarjajo postavno dedno pravico, ki je prekomplicirana in bi utegnila vesti do nevzdržljivih gospodarskih razmer. Tudi bi bila morda baš pravica zakoncev do nujnega deleža garancija za bolj premissljeno sklepanje zakonov, kakor je to dandanes v navadi. Ali navzlic tem pomislekom nam je vendar velesimpatičen vodilni motiv Hanausekovega dela, da naj se kolikor mogoče pravna kontinuiteta vzdrži. Zakonska dedna pravica je vsekakor važen steber današnjega socialnega reda. Globoko segajočih sprememb v tej zakonski materiji široki ljudski sloji ne bi umevali, torej tudi ne odobravali. Prav stori torej Hanausek, ako dobre avstrijske tradicije kolikor mogoče — neguje.

Dr. M. D.

Razne vesti.

V Ljubljani, dne 15. julija 1911.

— (Odlikovanja.) Dvorni svetnik in predsednik okrožnega sodišča v Celju Ant. pl. Wurmser je na svojo prošnjo stalno vpokojen in se mu je tem povodom izreklo Najvišje priznanje za njegovo službovanje. — Viš. dež. sodišča svetnika v Ljubljani Jul. Polec in Fr. Andolšek sta na svojo prošnjo stalno vpokojena in se jima je tem povodom podelil naslov dvornega svetnika. — Viš. dež. sodišča svetnik v Gradcu dr. A. Nemanič je dobil naslov in značaj dvornega svetnika. — Dež. sod. svetnik v Ljubljani Fr. Vedernjak in dež. sod. svetnik v Rudolfovem V. Gandini sta dobila naslov in značaj viš. dež. sod. svetnika. — Tit. viš. dež. sodišča svetnik v Rudolfovem A. Smola je na svojo prošnjo stalno vpokojen in se mu je tem povodom izreklo Najvišje priznanje za njegovo službovanje.

— (Osebne vesti.) Imenovani so: za dvornega svetnika in predsednika okrož. sodišča v Celju dr. M. Bouvier, svetnik viš. dež. sodišča v Gradcu; za dvor. svetnika L. Perko, predsednik okrož. sodišča v Mariboru; za viš. dež. sodišča svetnika Bl. Dolinšek, dež. sod. svetnik v Rudolfovem; za sodnika avskultanta E. Peručić v Pazin in dr. A. Andrejčić v Volosko. — Premeščeni so: okr. sodnik O. Dev iz Škofje Loke v Kranj; sodnik dr. Fr. Bicek iz Ljutomeru v Maribor, sodnik Jos. Lenart iz Kranjske gore v Škofjo Loko.

— (Umrli je) dne 5. t. m. g. dr. Ljudevit Filipič, odvetnik v Celju. Porojen l. 1851. v Mali Nedelji pri Ljutomeru, je postal l. 1884. odvetnik v Celju, kjer je razvijal bolj tiho, a uspešno delavnost. Ko so izišli novi civilnopravdni zakoni, je bil pokojnik prvi, ki jih je lepo prevedel na slovenski jezik in l. 1897. izdal civilnopravdni red ter sodni pravilnik v dveh priročnicah. Bodi mu časten spomin!

— (Odvetniška zbornica kranjska) je bila 19. junija popoldne sklicana na svoj redni občni zbor, ki ga je otvoril predsednik g. dr. Majaron ob polu 4. uri. Za zapisnikarja je bil določen g. dr. Žirovnik, za overovatelja pa gg. dr. Pirc in dr. Triller. Predno se je prestopilo na dnevni red, se je gosp. predsednik spominjal smrti bivšega kolege g. dr. Radoslava Pikla, ki je začetkom majnika umrl v Maueroehlingu. Zborovalci so se v znak sožaljenja dvignili raz svoje sedeže.

Prva točka dnevnega reda je bilo poročilo o poslovanju odbora v preteklem letu, ki se je zboru prečitalo. Iz njega je bilo med drugim posneti, da sta v imeniku odvetnikov prirasla dva nova odvetnika, tako da je zbornica štela koncem majnika 44 članov, izmed kojih jih uraduje 30 v Ljubljani, 14 pa izven Ljubljane. Odvetniških kandidatov je sedaj vpisanih 42 in sicer jih je 29 v praksi v Ljubljani, 13 pa na deželi. V primeri s prejšnjim letom je priraslo 11 kandidatov. Revnih zastopstev so opravili odvetniki v 70 kazenskopravnih in v 57 civilnopravnih slučajih. Nadalje je poročilo govorilo o rešitvi stanovskih pritožb in o drugem poslovanju odbora ter disciplinarnega sveta, zlasti tudi o oddaji mnenj za razna oblastva in odvetniške zbornice. Celo poročilo je zbor vzel brez razprave na znanje.

Odobrilo se je tudi nadalnje odborovo poročilo o zborničnih računih za preteklo upravno dobo in pa o proračunu za bodoče. Od računskega prebitka se je po predlogu g. dr. Kokalja odkazal znesek 300 K podporni zalogi zbornice, ustanovljeni po zakonu iz l. 1907. Zbornični prispevek se je za l. 1911 določil z zneskom 20 K.

Na to so se vršile volitve na mesto funkcionarjev, ki so po preteku svoje dobe izstopili. Za predsednika zbornice je bil zopet izvoljen g. dr. Majaron, ki se je za vnovič soglasno izkazano zaupanje toplo zahvalil, osobito ker je preteklo desetletje, odkar uživa isto častno zaupanje, in zagotavljal je, da bo de tudi zanaprej skušal varovati kolegijalnost v zbornici, njen ugled in koristi. Zbor je to izjavo spremljal s ploskanjem. Za podpredsednika je bil izvoljen vnovič g. dr. Papež, za odbornika g. dr. Krisper, za namestnika g. dr. Triller. V disciplinarni svet so se izvršile dopolnilne volitve tako, da so bili izvoljeni soglasno prejšnji funkcionarji in sicer g. dr. Suyer za predsednika, gg. dr. Papež in dr. Krisper za člana, ter g. dr. Ravnihar za namestnika. Prav tako soglasno sta bila zopet izvoljena g. dr. Tekavčič za zborničnega pravdnika in g. dr. Pirc za njegovega namestnika.

Na dnevnem redu je bila tudi peticija društva odvetniških in notarskih uradnikov za Kranjsko, ki hoče zvišanja in enotnih plač za odvetniške uslužbence. Poročevalec g. dr. Pirc je prečital peticijo in druge podatke ter se oziral tudi na razprave, ki so se že vršile o tem drugod. Končno je predlagal, naj zbornica izreče, da se po svojem zakonitem delokrogu ne smatra za upravičeno, predpisovati svojim članom, kakšne plače naj dajejo svojim uslužbencem, nadalje naj zbornica izreče mnenje, da se plače ne morejo enotno določiti, ker so pisarne različne in je ravno tako tudi delo uslužbencev različno; pač pa naj vsak odvetnik plačuje svoje uslužbence primerno njih delu, zlasti naj noben zbornični član nima v svoji pisarni uslužbenca nad en mesec za poskušnjo in

brezplačno, in zbornični odbor naj v slučajih, ki so temu določili protivni, stori primerne korake, ako se mu naznanijo. — O teh predlogih se je vnela živahna razprava in staval se je tudi protipredlog, naj občni zbor izreče svojo nekompetenco, da bi sploh obravnaval o tej peticiji. Ta protipredlog, ki je prišel prvi na glasovanje, je bil odklonjen, pač pa so bili sprejeti z veliko večino predlogi poročevalca g. dr. Pirca.

K eventualnostim se je oglasil g. dr. Žirovnik in predlagal, naj zbornica določi minimalne tarife za sporne razprave, in naj odbor predloži tozadevni načrt. To se je sprejelo in potem je g. predsednik zaključil, zahvalivši se za obilno udeležbo, dveurno zborovanje.

— („Zveza slovenskih odvetnikov.“) Dne 25. maja 1911. leta se je vršil v dvorani ljubljanskega občinskega sveta redni občni zbor. Ob 10. uri otvori predsednik dr. Triller občni zbor, pozdravi predvsem vse došle izvenkranjske kolege ter predsednika odvetniške zbornice drja. Majarona, konstatira sklepčnost in oriše v kratkih besedah delovanje „Zveze“ v preteklem poslovnem letu. Poudarja predvsem, da je postala kontrola „Zveze“ raznim oblastvom neprijetna, vsled česar so pričele nekatera, zlasti na Štajerskem, odrekati „Zvezi“ sploh pravico intervencije. Lepe uspehe je dosegla „Zveza“ s tem, da je bila tako v proračunskem odseku, kakor tudi v poslanski zbornici sklenjena resolucija, ki nalaga vrhovnemu sodišču v smislu §-a 27 statuta za vrhovno sodišče izdajanje razsodeb v slovenskem jeziku. Resolucija je do sedaj žal ostala le na papirju, naloga današnjega občnega zbora naj bode, pretresati daljno akcijo za pospešenje tega perečega vprašanja.

Iz poročila tajnika, drja. Žirovnika posnemamo, da je bilo glavno delovanje „Zveze“ vlaganje jezikovnih pritožb, katerih se je v preteklem poslovnem letu vložilo skupaj 61. Od teh je bilo ugodno rešenih edinole 11, dočim je ostalo 47 nerešenih. Iz statistike vseh društvenih pritožb je razvidno, da se pritožbe od leta do leta množe, paralelno pa tudi množi število nerešenih pritožb vzlic mnogoštevilnim urgencam. Največ pritožb se vlaga s Štajerskega, kjer so justične razmere v jezikovnem oziru vedno krivične. Vzlic neugodnim rešitvam ostanejo pritožbe najboljše sredstvo kontrole ker vsaj nekoliko zadržujejo poslabšanje jezikovnih razmer. „Zveza“ nabira tudi gradivo za sestavo spomenice o jezikovnih razmerah v slovenskih deželah. Gradivo za Koroško je po zaslugi drja. Brejca že zbrano, tudi Štajerska je poslala že precej materijala, primanjkuje pa še Primorsko. Naloga bodočega odbora bode, vse to gradivo izdati v posebni spomènici ter sklicati znabiti protestni shod vseh jugoslovanskih odvetnikov in notarjev, ki naj zavzame odločno stališče proti jezikovnim razmeram. —

Debate o tajniškem poročilu se udeležo dr. Kokalj, dr. Valjavec (Dunaj), dr. Pirc, dr. Majaron, dr. Rosina.

Dr. Majaron pozdravlja resolucijo poslanske zbornice ter predlaga, naj poskrbi „Zveza“ za državnozbornsko interpelacijo, zakaj se vzlic resoluciji ne izvršuje § 27 statuta za vrhovno sodišče. Ta predlog se soglasno sprejme. Predsednik reagira na nasvete članov, omenja, da bi urgiranje rešitve pritožb sedaj znabiti ne bilo umestno, in poroča konečno o boju za odvetniški izpit v slovenskem jeziku, ki se je sicer v Gradcu principijalno dovolil, a ga je preprečila graška odvetniška zbornica, ki neče imenovati slovenskih komisarjev.

Blagajniško poročilo drja. Kokalja izkazuje:

prejemkov	940 K -- v
izdatkov	187 „ 90 „
prebitka ostane tedaj	752 K 10 v.

Čisto premoženje društva znaša koncem 1. 1910, 6177 K 07 v., nevštevši natekljih obresti.

Na interpelacijo dr. Pirca pojasnuje blagajnik, da so vsi slovenski odvetniki in kandidati člani „Zveze“, slabše so pa razmere na Primorskem, kjer „Zveza“ med kandidati nima nobenega člana, ravnotako pa tudi pri odvetnikih ni dosti zanimanja.

Dr. Pirc predlaga dalje, naj se glede na ugodno finančno stanje prične akcija za ustanovitev penzijskega fonda za vdove slovenskih odvetnikov in kandidatov. Sprejme se njegov predlog z dostavkom drja. Kokalja:

„Zveza slovenskih odvetnikov, oz. njen odbor, naj zbere ves material za osnovanje posebnega penzijskega fonda. V to svrhu naj se izvoli poseben odsek 5 članov, ki ima predložiti prihodnjemu občnemu zboru konkretne predloge.“ —

V penzijski odsek se izvolijo per acclamationem dr. Božidar Vodušek, dr. Anton Švigelj, dr. Viljem Schweitzer, dr. Maks Pirc in kot zastopnik kandidatov dr. Fr. Zupanc,

Predsednik dr. Triller predlaga, naj se podpira akcija za izdajanje slovenskega trgovskega zakonika in meničnega reda in v to svrhu dovoli društvu „Pravnik“ subvencija v znesku 2000 K. Po debati, katere se udeleže dr. Majaron kot predsednik „Pravnika“, dr. Hrašovec, dr. Rosina in dr. Švigelj, se sprejme predsednikov predlog: „Zveza slovenskih odvetnikov dovoli društvu „Pravniku“ za nadaljno izdajanje slovenskih zakonikov subvencijo v znesku 2000 K.“

Na predlog dr. Kušarja dovoli dalje občni zbor pisarniškemu osebju predsednikove in blagajnikove pisarne skupaj 150 K remuneracije.

Referati:

O justičnih razmerah na Štajerskem poročata dr. Hrašovec za celjsko okrožje in dr. Rosina za mariborsko okrožje.

Iz prvega referata je razvidno, da se jezikovne razmere v splošnem sicer niso poslabšale, pa tudi neboljšale. Krivo temu je pred vsem imenovanje nemških sodnikov, ki „eo ipso“ pospešuje tudi nemško uradovanje. Vsi sodni predstojniki celjskega okrožja so z malimi izjemami Nemci. Referent smatra, da je najboljšo sredstvo neprestana kontrola nemških sodnikov, ter priporoča vlagati pritožbe in vsakem slučaja, kjer se pokaže nedostatek. Le s sistematičnim vlaganjem pritožb bomo končno dosegli vsaj nekoliko pravilno postopanje v jezikovnem oziru.

Iz referata drja. Rosine posnemamo, da so razmere v mariborskem okrožju od dne do dne slabše. Po nasvetu referenta sklene občni zbor, da skliče sestanek vseh slovenskih juristov v mariborskem okrožju, ki bo izdelal natančen pregled vseh sodišč in staval konkretne predloge glede mariborskega okrožja. Sestanek se skliče tekom t. l. v Mariboru.

Na predlog drja. Hrašovca sklene občni zbor resolucijo, v kateri naroča odboru, da zbere naredbe glede slovenskih prevodov višjesodnih razsodb in

sestavi pritožbo, ki se naj priklopi interpelaciji zastran §-a 27 statuta za vrhovno sodišče.

O justičnih in jezikovnih razmerah na Koroškem poroča dr. Gosak (Celovec). Referent nudi tužno sliko o tamošnjih jezikovnih razmerah in stavlja konečno nasvet, da je neobhodno potrebna sistematična parlamentarna akcija.

Volitev odbora:

Na predlog dr. Majarona se izvolijo „per acclamationem“ za predsednika dr. Karl Triller, za odbornike dr. Kušar, dr. Krisper, dr. Kokalj, dr. Schweitzer, dr. Rybař, dr. Hrašovec, dr. Brejc in na mesto odstopivšega tajnika dr. Žirovnika, kateremu izreče občni zbor za vestno triletno poslovanje zahvalo, dr. Zupanc; za revizorje dr. Tavčar in dr. Tekavčič.

Pri slučajnostih so se obravnavale še nekatere aktualne zadeve glede enotnega postopanja. Na to je zaključil predsednik ob pol 2. uri popoldne občni zbor, zahvaljujoč se vsem referentom za temeljita poročila.

Dr. Z.

— („Schöffengerichte“ = starejšinska sodišča?) Iskalo se je slovensko ime za „Schöffe“ in „Schöffengerichte“. Znano je, da so jemali, ko je rimsko pravo začelo prodirati v srednjo Evropo, kjer je nasprotovalo v marsičem sporočenim domačim pravnim šegam, k sodiščem može, ki so domače pravo poznali in povedali sodnikom deželnega vladarja, kako je prav in pravica po narodnem sporočilu. Ti može, sodnikovi zaupniki, njegovi sporočevalci narodnega prava, bili so „scabini“ — Schöffen = „starejšine“. V sodiščih, katerim zdaj nameravajo pridruževati može iz srede prebivalstva, imeli bi ti može isto opravilo, namreč sodili bi naj po pravnem prepričanju ljudstva brez ozira na pisane zakone. Bili bi torej „starejšine“. Porotniki ne, ker bi ne sodili sami, če je dolg ali ne. — Na Teharjih pri Celju so imeli iz dobe celjskih grofov sem do leta 1850 svoje samopravno plemsko sodišče, ker niso bili podložni nobeni graščini, ampak bili so plemiči, za katero so sami izbirali sodnika (župana = „Schöppe“) in mu dodajali štiri sosede za svetovalce in starejšine („als Räte und Senioren“). Teharsko sodišče je bilo torej starejšinsko. Smelo bi se torej na zgodovinski podlagi imenovati „Schöffengericht“ — starejšinsko sodišče. Starejšine bi imeli čut naroda do veljave spravljati v sodišču. Ako pa bi motili „starejšine“ resnobo sodišča, ker po „starodavnem običaju“ vodijo ženitovanjske veselice, tedaj imenujmo „Schöffe“ = „sodne družnike“. To v prijazen preudarek!

Notar Baš.

— (Popravek.) Na strani 153. v „Slov. Pravniku“ čitaj v enajsti vrsti od spodaj „konfinirati“, namesto „konfiscirati“.

„Slovenski Pravnik“ izhaja 15. dne vsakega meseca in ga dobivajo člani društva „Pravnika“ brezplačno; nečlanom pa stoji za vse leto 10 K, za pol leta 5 K.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 26 oz. 22.